

Universal Declaration of Human Rights- Newar (Newa) language

मानव अधिकारया विश्वव्यापी घोषणा-पौ

न्हयखँ

मानव परिवारया फुक्क दुजःतय अन्तरनिहित प्रतिष्ठा नापं सम्मान व अविच्छन्न अधिकारतयगु मान्यता हे विश्वय् अर्थात हलिमय् स्वतन्त्र, न्याय व शान्तिया आधार जूगुलिं, मानव अधिकारप्रति अवहेलना व अनादरया परिणाम कथं मानव जातिया अन्तस्करणयात हे आहयाइगु ग्यानपुसेच्वंगु ज्या जूगु व मानव जातिं ओश्या व वाक स्वतन्त्रताया नापं ग्याःचिकु व मगाःमचाःपाखें मुक्तिया उपभोग याये दइगु हलिंया सिर्जना सर्व साधारण जनताया उच्चतम् आकांक्षया रुपय् घोषित जूगुलिं, अत्याचार व दमनया विरुद्ध अन्तिम उपाय कथं विद्रोह यायेत मनूतयूत बाध्य मयाकेगु नितिं कानूनया शासनपाखें मानव अधिकारया संरक्षण यायेत मयासे मगाःगुलिं, राष्ट्रतयगु दथुइ मैत्रीपूर्ण स्वापू विकास प्रवर्द्धन यायेत मयासे मगाःलिं, संयुक्त राष्ट्र संघया जनतातयसं वडापत्रय् मौलिक मानव अधिकारय् व्यक्तिया प्रतिष्ठा नापं मूल्यय् व मिसा नापं मिर्जया समान अधिकारय् थःगु विश्वास पुनःपुष्टि याःगु व व्यापक तर स्वतन्त्रताय् सामाजिक प्रगति व अझ बांलाःगु जीवनस्तर प्रवर्द्धन यायेत इपिं दृढ जूगुलिं, दुजः राष्ट्रतयसं संयुक्त राष्ट्र संघनापया ग्वहालिइ मानव अधिकार व मौलिक स्वतन्त्रताया हलिन्यंकं सम्मान व पालनाया प्रवर्द्धन हासिल यायेत प्रतिज्ञा याःगुलिं, व थ्व प्रतिज्ञाया पूर्वक प्राप्तिया नितिं थुगु अधिकार व स्वतन्त्रताया मंकाः बोध सर्वोत्तम महत्वया खँ जूगुलिं, महासभा थुगु मानव अधिकारया विश्वव्यापी घोषणापौयात फुक्क जनता व फुक्क राष्ट्र हासिल यायेत छगू मंकाः मापदण्डयात रुपय् घोषणा याना व थुगु अज्जुया नितिं प्रत्येक मनू व समाजया प्रत्येक अंग थुगु घोषणापौयात मदिक ध्यानय् तयाः शिक्षण व शिक्षाया माध्यमपाखें थुगु अधिकार व अन्तर्राष्ट्रिय प्रगतिशिल उपायतयगु माध्यमपाखें दुजः राष्ट्रत स्वयंया जनता दथुइ व इमिगु क्षेत्राधिकार अन्तर्गतया लागया जनताया दथुइ थुपिं अधिकार व स्वतन्त्रताया हलिन्यंकं व प्रभावकारी मान्यता व पालना सुनिश्चित यायेत कुतः यायेगु जुइ ।

धारा १

फुक्क मनूत जन्मजात स्वतन्त्र व प्रतिष्ठा नाप अधिकारय् समान (उतिग्यंक) जुइ । इपिं विवेक व अन्तरसंस्करण युक्त जुइ । इमिगु भातृत्व भावना कया छम्हेस्यां मेम्हेसित व्यवहार यायेमाः ।

धारा २

जाति, वर्ण, लिंग, भाय, धर्म, राजनीतिक वा मेगु छुं नं विचारधारा, राष्ट्रिय वा समाजिक उत्पत्ति, सम्पत्ति, जन्म वा मेगु छुं नं हैसियत थें छुं नं आधारय् छुं नं कथंया भेदवाभ विना प्रत्येक मनूयात थुगु घोषणापतिइ न्हयथनातःगु अधिकार व स्वतन्त्रतातयगु अधिकार दइ, नापं सुनं नं मनू दुगु मुलक वा लाग्ना स्वतन्त्र, न्यास, स्वशासन रहित बाय् सार्वभौमसत्ताया मेगु छुं नं कथंया सीमाया अधिनय् दुगु जूसां नं अज्जःगु मुलुक वा लाग्ना राजनीतिक, क्षेत्राधिकार कथं वा अन्तर्राष्ट्रिय हैसियतया आधारय् छुं नं कथंया भेदभाव याइमखु,

धारा ३

प्रत्येक मनूयात जीवनया स्वतन्त्रता व सुरक्षाया अधिकार दइ ।

धारा ४

सुयात नं बाँधा वा दास याना तइमख । छुं नं कथंया दासत्व व दास व्यापारयात निशेष याइ ।

धारा ५

सुं नं मनूयात शारिरीक यातना बिइगु वा क्रुड अमानविय वा अपमानजनक व्यवहार वा सजाय बिइमखु ।

धारा ६

कानूनया दृष्टिइ प्रत्येक मनूतयात सर्वत्र मनूया रुपय् मान्यता प्राप्त जुइगु अधिकार दइ ।

ववाः ते दइ
मानव/बाबु द्योला DEY DABUO
छ्याञ्जे/सचिव

धारा ७

फुक्क मन्तूत कानूनया मिखां समान व छुं नं कथंया भेदभावविना कानूनया उतिग्यंक संरक्षणया हकदार जुइ । फुक्क मन्तूतयुत थुगु घोषणापौया उल्लंघन याःगु छुं नं प्रकारया भेदभाव विरुद्ध वा अज्वःगु भेदभावया दुरुत्सहन विरुद्ध उतिग्यंक संरक्षण जुइगु अधिकार दइ ।

धारा ८

प्रत्येक मन्तूयात संविधान वा कानूनपाखें प्रवर्त मौलिक अधिकारया उल्लंघन याइगु ज्याया विरुद्ध सक्षम राष्ट्रिय न्यायाधिकारणतपाखें प्रभावकारी उपचार कायेगु अधिकार दइ ।

धारा ९

सुयात नं स्वच्छेचारी कथं गिरफ्तार यायेगु, नजरबन्दय् तयेगु वा देश निकाला याइमखु ।

धारा १०

सु नं मन्तूया उपर विउगु फौजदारी अभियोगया व उम्हेसिया अधिकार नापं दायित्वया निरोपण याइगु इलय् स्वतन्त्र व सक्षम न्यायाधिकरणपाखें निष्पक्ष व सार्वजनिक सुनवाइ याना दइगु पूर्ण समानताया हक अज्वःमह मन्तूयात दइ ।

धारा ११

१) दण्डनिय कसुरया अभियोग लगेजूमह प्रत्येक मन्तूयात थःगु प्रतिरक्षाया नितिं माःगु फुक्क प्रत्याभूतित प्राप्त जूगु सार्वजनिक सुनवाइलय् कानून बमोजिम दोषि प्रमाणित मजुतले निर्दोष जूगु अनुमान कथं तायेकेगु अधिकार दइ ।
२) छुं नं ज्या यायेगु भुवलय् वा मयायेगु भुवलय् राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय कानून अन्तर्गत दण्डनिय कसुर कथं मकाइगु अज्वःगु ज्याया नितिं सुं नं मन्तूयात दण्डनिय कसुरया दोषि ठहर याइमखु । न त उगु दण्डनिय कसुर याःगुया इलय् लागू जूगु सजायसिवें अज्वः सजाय हे विइ ।

धारा १२

सु नं मन्तूया गोपनियता, परिवार, छैं वा पत्राचारय् स्वच्छेचारी वा गैर कानूनी हस्तक्षेप याइमखु । न त उम्ह मन्तूया प्रतिष्ठा नापं ख्यातिइ गैर कानूनी आक्रमण हे याइ । प्रत्येक मन्तूयात अज्वःगु हस्तक्षेप वा आक्रमण विरुद्ध कानूनीया संरक्षण जुइगु अधिकार दइ ।

धारा १३

१) प्रत्येक मन्तूयात प्रत्येक राष्ट्रया सिमाना दुने वये वनेगु नापं थःगु थाय्वाय् ल्यये दइगु स्वतन्त्रताया अधिकार दइ ।
२) प्रत्येक मन्तूयात थःगु देय् नापं छुं नं देय् त्वःतेगु व देय् लिहां वयेगु अधिकार दइ ।

धारा १४

१) प्रत्येक मन्तूयात गैर कानूनी विभेद, डर, त्रास, दुरव्यहार वा यातनापाखें (persecution) पिहां वयेत मेगु मुलुकय् शरण कावनेगु अधिकार दइ ।
२) गैर राजनीतिक अपराधत वा संयुक्त राष्ट्रसंघया आजु व सिद्धान्तया विरुद्धया ज्यातपाखें वास्तविक रुपय् उत्पन्न मुद्दाय् थ्व अधिकारया उपभोग याये फइमखु ।

धारा १५

१) प्रत्येक मन्तूयात राष्ट्रियताया अधिकार दइ ।
२) सु नं मन्तूयात स्वच्छाचारी कथं उम्ह मन्तूया राष्ट्रियतापाखें वञ्चित याइमखु, न त राष्ट्रियता हिलेगु अधिकारपाखें हे वञ्चित याइ ।

धारा १६

१) उमेर गाःपिं मिजं वा मिसायात जाति, राष्ट्रियता वा धर्मया कारणं लगेयाइगु छुं नं कथंया सिमा विना इहिपा याना छैंयाना अर्थात परिवार दयेकेगु अधिकार दइ । इमित इहिपा याःगुया इलय्, वैवाहिक स्वापू दुगु इलय् व पारपाचुके यायेगु इलय् उतिग्यंक अधिकार दइ ।
२) इच्छुक इहिपाः याइपिं मिसा मिजंया स्वतन्त्र नापं पूर्वक मञ्जुरी विना इहिपा क्वचायेकी मखु ।
३) छैंजः समाजया प्राकृतिक नाप मौलिक पुचःया इकाई खः । व छैंजःया समाज नापं राष्ट्रपाखे संरक्षण दइ ।

धारा १७

१) प्रत्येक मन्तूयात याकःचा नापं मेपिलिसे सम्पत्ति तयेगु अधिकार दइ ।
२) सु नं मन्तूयात स्वच्छाचारी कथं उम्ह मन्तूया सम्पत्तिपाखें वञ्चित याइमखु ।

मन्त्रालय
NEHA DEY DABOO
सचिव
छायाज्ज/सचिव

प्रत्येक मनुष्यात विचार, सदविवेक नापं धर्मया स्वतन्त्रताया अधिकार दइ । थुगु अधिकारय थःमं ल्यःगु धर्म वा आस्था हिलेगु स्वतन्त्रता व व्यक्तिगत कथं वा मेपिलिसे मिलेजुइगु नापं सार्वजनिक वा निजि कथं पूजाआजा, नियम, अभ्यास नापं शिक्षणय थःगु धर्म वा आस्था पिब्वयेगु स्वतन्त्रता तर्क दुथ्याइ ।

प्रत्येक मनुष्यात विचाः व अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताया अधिकार दई। थुगु अधिकारय् विना हस्तक्षेप थःगु विचाःत तये दईगु स्वतन्त्रता, सिमानाया बन्देजविना छुं नं माध्यमं सूचना व विचारत प्राप्त यायेगु, मालेगु वा प्रसार यायेगु स्वतन्त्रता नं दुथ्याइ।

१। प्रत्येक मनयात शान्तिपूर्ण कथं सभा यायेगु व संगठनया स्वतन्त्रताया अधिकार दइ ।

१) प्रत्येक मन्त्रयात प्रत्येक्ष व स्वतन्त्र कथं ल्यःपि प्रतिनिधितपाखें थःगु देय्या सरकारय् ब्वति कायेगु अधिकार दइ ।

३) जनताया इच्छा हे सरकारया अख्तियारीया आधार जुड। थ्व इच्छा हलिन्यंक व उतिग्यंक मताधिकारपाखें जुडगु सर्वाधिक व निष्पक्ष निर्वाचनतपाखें अभिव्यक्त याइ व अज्वःगु निर्वाचन गोप्य मतदान वा अज्वःगु हे स्वतन्त्र मतदान प्रक्रियातपाखें व्वाचायेकी।

प्रत्येक मनुष्यात समाजया छम्ह दुजःया हैसियतं सामाजिक सुरक्षाया अधिकार दइगु व राष्ट्रिय पयल व अन्तर्राष्ट्रिय गृहाल्लिषाख व प्रत्येक राष्ट्रा संगठन व स्रोत कथं उम्ह मनुष्या प्रतिष्ठाया निति व उम्ह मनुष्या ब्यक्तित्वया स्वतन्त्र विकासाय निति अपरिहार्य आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक अधिकारतयगु कायेगु अधिकार दइ।

१) प्रत्येक मन्त्र्यात ज्याया, लजगाःया थःम्हं हे ल्ययेगु, ज्याया उपयुक्त व अनुकुल अवस्थातय्गु व वेरोजगारी विरुद्धया संरक्षणया अधिकार दइ ।

३) ज्या याद्विपिं प्रत्येक मनुष्यात थःगु व थःगु छेंजःया नितिं मानविय प्रतिष्ठा अनुकुलया स्थिति या विद्यामानता सुनिश्चित यायेगु ज्याया उपयुक्त व अनुकुल अवस्थाय् अधिकार दइ, नापं थज्जःगु अधिकारया नितिं माल धाःसा सामाजिक संरक्षणया मेगु साधनपाखें परिपूरण याइ ।

प्रत्येक मन्त्र्यात ज्यायाः घण्टाया तलबी अवधि विदाया मनासिब सिमा सहितया आराम व विश्रामया अधिकार दइ ।

१. प्रत्येक मनुष्यात थऱु व थऱु छेंजऱ्या स्वास्थ्य व कल्याणया नितिं नसात्वसा, पुनेगु, च्वनेगु थाय् व वासः यायेगु सुविधान व माऱु सामाजिक सेवात नाप नापं पर्याप्त जीवनस्तरया अधिकार नापं वेरोजगारी, म्हमफइगु, असक्तता, विधुवा, ज्याथः ज्याथी वा थऱु कावु पिनेया परिस्थितिइ जिविकोर्पाजनया उपायया अभावय् सुरक्षा कायेदइगु अधिकार दइ ।

१। प्रत्येक मनुष्यात शिक्षाया अधिकार दइ । म्होतिं नं प्रारम्भिक व मौलिक तहलय शिक्षा निःशुल्क उपलब्ध जुइ । प्रारम्भीक शिक्षा अनिवार्य जुइ । प्राविधिक नापं व्यवसायीक शिक्षा सकलसिगु नितिं सामान्यत प्राप्य व पहुँच योग्य दयेकी नापं उच्च शिक्षा क्षमताया आधारय फक्कसित समान कथं पहुँच योग्य जुइ ।

२) मानविय व्यक्तित्वया पूर्ण विकास व मानव अधिकार नापं मौलिक स्वतन्त्रतातप्रतिया सम्मान सुदृढ यायेगुपाखे शिक्षा निर्देशित जुइ । शिक्षा फुक्क राष्ट्र नापं जातिय, सामाजिक नापं धार्मिक पुचःतयगु दथुइ समझदारी, सहनसिलता व मित्रता प्रबर्द्धन यायेगु नापं शान्ति कायम यायेगु संयुक्त राष्ट्रसंघया क्रियाकलापयात न्हयव्वाकेगु जुइ ।

पु. दथुइ समझदारी, सहनसलता
त न्हयब्बाकेगु जुइ।

धारा २७

२) प्रत्येक मनुष्यात थः चवमि जुयागु छुं नं वैज्ञानिक, साहित्यिक वा कलात्मक उत्पादनपाखें ब्वलनीगु नैतिक व भौतिक हिततयगु संरक्षणपाखें लवः कायगु अधिकार दइ ।

धारा २८

धारा २९

३) संयुक्त राष्ट्रसंघया आज्जु व सिद्धान्ततय्गु प्रतिकुल जुइगु कथं छुं नं अवस्थाय् थुपिं अधिकार व स्वतन्त्रतातय्गु उपभोग याये दइसखु ।

ધારા ૩૦

धारा ३०
थुग घोषणा पतिइ न्हयथनातःगु छुं न कथंया अधिकार व स्वतन्त्रतात नष्ट यायेगु आजु तया छुं न क्रियाकलापय
सलग्न जुइ दइगु वा छुं न कथंया ज्या यायेगु न अधिकार छुं न राष्ट्र, पुचः वा मनुतयात बिइगु कथं थुग घोषणापतिइ
न्हयथनातःगु छुं न कथंया व्याख्या याइमखु ।

महाराष्ट्र राज्य
गृह विभाग
मुंबई